

«Πλούτος»

του Αριστοφάνη

Μετάφραση: Γιάννης Βαρβέρης

Σκηνοθεσία: Διαγόρας Χρονόπουλος

Σκηνικά-Κοστούμια: Γιώργος Πάτσας

Μουσική: Δημήτρης Παπαδημητρίου

Χορογραφία: Κωνσταντίνος Ρήγος

Φωτισμοί: Λευτέρης Παυλόπουλος

Μουσική διδασκαλία: Νίκος Βουδούρης

Παίζουν: Γεράσιμος Γεννατάς, Τάσος Πεζirkιανίδης, Εύης Γαβριηλίδης, Αννίτα Σαντοριναίου, Γεράσιμος Τσιδίου, Κατερίνα Σαγιά, Δημήτρης Καρέλλης, Φαίη Ξυλά, Θέμης Μάνεσης, Θόδωρος Μπουζικάκος, Κώστας Σάντας Γιάννης Τσάτσαρης, Αντώνης Λουδάρος, Θόδωρος Συριώτης.

«Ο δός Σοφοκλέους» και «Αριστοφάνους Γωνία»... Εκεί τοποθετεί ο σκηνοθέτης Διαγόρας Χρονόπουλος τη δική του εκδοχή του «Πλούτου», απαντώντας μ' αυτή τη διεύθυνση σε πολλές πιθανές απαντήσεις και σχόλια για την παράσταση του Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδας. Διότι ο «Πλούτος» του Χρονόπουλου δε μένει στην παλιά διεύθυνση, απλώς στην οδό Αριστοφάνους...

Η μετακίνησή του, λοιπόν, στην προαναφερθείσα γωνία, δεν πρέπει να ξαφνιάζει. Ηπερίπλοκη, παθιασμένη και μοιραία σχέση του Νεοέλληνα με τον πλούτο, που τραγουθήθηκε και μελετήθηκε σε εκατοντάδες εκδοχές σε έργα πεζά, θεατρικά και κινηματογραφικά, πηγάζει ετοιμολογικά μεν από το παλιό όνειρο της τυχαίας συνάντησης με το Θεό Πλούτο και της αιώνιας ένωσης μαζί του, όμως η κοινωνική σάτιρα του Βαρβέρη-Χρονόπουλου διαφέρει (επιλέγω ένα ήπιο ρήμα) από την κοινωνική ουτοπία του Αριστοφάνη. Στο κείμενο του «πλούτου» διαφαίνεται καθαρά ο ακραίος, απόλυτος οραματισμός του Αριστοφάνη, αλλά και η ποιητική θλίψη της συνειδητοποιημένης ουτοπίας των οραμάτων του. Σ' αυτή την τελευταία από τις κωμωδίες του Αριστοφάνη, οι μεθυστικές οπτασίες για τις δικαίες ανακατανομές του πλούτου και για τις σε αγαθά ανταμοιβές των ηθικών προσόντων των ανθρώπων, έχουν μια ξεχωριστή χροιά. Ο κουρασμένος πια μεγάλος οραματιστής παραιτείται από την αρχική ιδέα της υλικής επιβράβευσης των δικαίων και της απόρριψης των ηθικά ανάξιων (όπως στο φουτουριστικό «Κοριό» του Μαγιακόφσκι) και καταλήγει σε σοφό και μελαγχολικό «όλοι θα πάρουνε»... Κάτι τέτοιο στους «Αχαρνείς», π.χ., ήταν αδιανόητο, οι ανάξιοι δεν έπαιρναν από την αποκλειστική ειρήνη του Δικαιόπολη.

Όπως και να 'ναι, ο σαρकाσμός της παράστασης έχει διαφορετική φύση από την άνευ όρων γενναιοδωρία του αριστοφανικού κειμένου. Αν ο Αριστοφάνης σαρκάζει κάτι στο κείμενο του «Πλούτου» είναι τον εαυτό του, τον ηθικολογικό του ζήλο, την ουτοπιστική του αγωνιστικότητα...

Η παράσταση αρχίζει με εντυπωσιακή σκηνοθετική και σκηνογραφική-ενδυματολογική (Γιώργος Πάτσας) επίδειξη. Ένας παγκοσμιοποιημένος χορός σ' ένα παγκοσμιοποιημένο χώρο. Σύγχρονες παραστάσεις, ωραίες οπτικές λύσεις, πετυχημένες μορφές, δυναμική μουσική αρχή (Δημήτρης Παπαδημητρίου), αστεία επίκαιρα της ημέρας, για άνετη και άμεση μαζική κατανόηση.

Αισθητικά οι μορφές και σκηνές της παράστασης αποτελούν γρήγορα εναλλασσόμενη σειρά καταπληκτικής στιλιστικής ποικιλίας. Επιδίδοντας την τελειοποίηση της κάθε μορφής και την ξεχωριστή επιτυχία του κάθε σκηνικού επεισοδίου, ο σκηνοθέτης χρησιμοποιεί τη στιγμιαία αναγνωρισιμότητα του κάθε προσώπου γι' αυτό τα δανείζεται από διάφορες και πολύ διαφορετικές μεταξύ τους στιλιστικές πηγές. Έτσι, π.χ. ο συκοφάντης του Θέμη Μάνεση και ο παπάς του Θόδωρου Συριώτη βγαίνουν απευθείας από την παραδοσιακή επιθεώρηση, ενώ η πενία της τόσο καλής ως λόγος Αννίτας Σαντοριναίου, θυμίζει έντονα την κακιά μάγισσα από τον παλιό κινηματογραφικό «Μάγο του Οζ» κ.λπ. Οι καλοί ηθοποιοί πετυχαίνουν τους μίνι στόχους τους μη έχοντας ευθύνη και έγνοια για το ολικό αποτέλεσμα, η σούμα όμως των σκηνικών δίνει, τελικά, την αίσθηση της γενικής επιτυχίας. Άνετος, αλλά με νεύρο και ρυθμό, ο Τάσος Πεζirkιανίδης ως Χρεμύλος, επιδέξιος με το λόγο και με την κίνηση, όπως και ο Γεράσιμος Γεννατάς ως Καρίων.

Την πρώτη εμφάνισή του ως ηθοποιός στη θεατρική σκηνή κάνει στο ρόλο του «Πλούτου» ο σερ του κυπριακού θεάτρου, Εύης Γαβριηλίδης. Συγκινητική ήταν η συστολή του όταν αντίκρισε το κοινό χωρίς τα μαύρα γυαλιά του «Πλούτου».

Ο χώρος των φτωχών έμεινε χωρίς ενδιαφέρουσα λύση από το σκηνοθέτη ή ενδυματολόγο. Τέλος, η χρήση των οπτικών μέσων εντυπωσίαζε, έβγαине αβίαστα από τη σκηνοθετική άποψη, αλλά και κάλυπτε κάποια κενά και κοιλιές αποσπώντας την προσοχή του κοινού.

Η παράσταση είναι γενικά οπτική, ο λόγος του Βαρβέρη δε διεκδικεί την πρώτη θέση στην παράσταση. Καλοφτιαγμένη με ρυθμική ροή, η παράσταση του Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδας επιθετικά και δυναμικά μαχόταν να κερδίσει το κοινό.

Νόνα Μολέσκη